

PROCEDURA EMITERII ȘI EXECUTĂRII MANDATULUI DE ARESTARE ÎN BAZA ACORDULUI DE COOPERARE ÎNTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI REGATUL UNIT

Jud. Loredana-Elena HOLMANU
Jud. Valentin TICEA

Abstract

This study is meant to analyse from a comparative perspective with regard to the system of the European arrest warrant, the procedure for issuing and executing the arrest warrant under the Trade and Cooperation Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community, of the one part, and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, on the other part (entitled "The Trade and Cooperation Agreement"), which has been applied provisionally since 1 January 2021.

Keywords: *arrest warrant, European arrest warrant, Agreement on the withdrawal of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland from the European Union and the European Atomic Energy Community ("The Withdrawal Agreement"), the Trade and Cooperation Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community, of the one part, and the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, on the other part ("The Trade and Cooperation Agreement"), double check criminality.*

I. Acordurile încheiate de Uniunea Europeană și Regatul Unit

Având în vedere dispozițiile art. 50 alin. (1) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE)¹, care statuează că „*orice stat membru poate hotărî, în conformitate cu normele sale constituționale, să se retragă din Uniune*”, la data de 29 martie 2017 Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, în urma rezultatelor obținute la referendumul din data de 23 iunie 2016, a notificat Consiliului European intenția sa de a se retrage din Uniune și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice.

La data de 30 ianuarie 2020, Consiliul a adoptat Decizia (UE) 2020/135² referitoare la încheierea Acordului privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană

¹ Publicat în J.O. C 326, 26.10.2012, p. 0001-0390 (versiunea consolidată), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A12012M%2FTXT>.

² Publicat în J.O. L 29, 31.12.2020, p. 1-6, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32020D0135>.

a Energiei Atomice (*denumit „Acordul de retragere”*)³, acord care a intrat în vigoare la 31 ianuarie 2020, ora 24:00.

Data intrării în vigoare a Acordului de retragere a reprezentat începutul unei perioade de tranziție care, potrivit articolului 126 din Acord, a durat până la 31 decembrie 2020.

La data de 25 februarie 2020, Consiliul a adoptat o nouă Decizie (UE, Euratom) 2020/266⁴ prin care a autorizat Comisia să înceapă negocieri cu Regatul Unit pentru un nou acord de parteneriat.

A doua etapă de negocieri a avut ca rezultat încheierea a trei Acorduri, respectiv:

- Acordul comercial și de cooperare între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, pe de altă parte (*denumit „Acordul comercial și de cooperare”*)⁵;
- Acordul între Uniunea Europeană și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind procedurile de securitate pentru schimbul de informații clasificate și protecția acestora (*denumit „Acordul privind securitatea informațiilor”*)⁶;
- Acordul de cooperare între Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice în ceea ce privește utilizarea în condiții de siguranță și în scopuri pașnice a energiei nucleare (*denumit „Acordul privind energia nucleară”*)⁷.

Analizând în ansamblu perioada declanșată de la notificarea intenției de retragere (29 martie 2017) și până în prezent, se poate constata că reglementarea cooperării dintre Uniunea Europeană și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, a parcurs două etape succesive de negocieri:

(a) prima etapă a vizat „*să asigure o retragere ordonată prin diverse dispoziții de separare*”⁸ și s-a concretizat într-un Acord de retragere, cu aplicabilitate în perioada de tranziție 01 februarie 2020-31 decembrie 2020;

(b) a doua etapă a avut drept obiectiv stabilirea unei baze juridice pentru o colaborare amplă după data de 01 ianuarie 2021, „*care implică drepturi și obligații reciproce, acțiuni comune și proceduri speciale*”⁹ și care s-a finalizat prin încheierea a trei Acorduri distincte, anterior enumerate.

---

³ Publicat în J.O. L 29, 31.1.2020, p. 7-187, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:2020A0131\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:2020A0131(01)).

⁴ Publicat în J.O. L 58, 27.2.2020, p. 53-54, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32020D0266>.

⁵ Publicat în J.O. L 444, 31.12.2020, p. 14-1462, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2020.444.01.0014.01.RON&toc=OJ%3AL%3A2020%3A444%3ATOC.

⁶ Publicat în J.O. L 444, 31.12.2020, p. 1463-1474, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2020.444.01.1463.01.RON&toc=OJ%3AL%3A2020%3A444%3ATOC.

⁷ Publicat în J.O. L 445, 31.12.2020, p. 5-22, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2020.445.01.0005.01.RON.

⁸ Preambulul Acordului de retragere.

⁹ Preambulul Deciziei (UE) 2020/2252 a Consiliului din 29 decembrie 2020 privind semnarea, în numele Uniunii, și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului comercial și de cooperare dintre Uniunea

II. Situația mandatului european de arestare după intrarea în vigoare a Acordului privind retragerea Regatului Unit

Pentru etapa de tranziție cuprinsă în perioada 01 februarie-31 decembrie 2020, Acordul de retragere nu a prevăzut o procedură distinctă care să înlocuiască mandatul european de arestare, astfel că procedura privind emiterea și executarea mandatelor europene de arestare s-a desfășurat potrivit legislațiilor interne ale statelor, adoptate în baza Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre.

Deși nu a fost stabilită o procedură diferită, cu toate acestea, în cadrul art. 62 alin. (1) lit. b) din Acordul de retragere, s-a prevăzut o dispoziție cu caracter tranzitoriu, care a lăsat să se întrevadă faptul că la sfârșitul perioadei de tranziție vor urma anumite schimbări în privința mandatului european de arestare. Astfel, conform articolului anterior menționat, dacă persoana este arestată în baza unui mandat european de arestare, pe teritoriul statului de executare, înainte de încheierea perioadei de tranziție, procedura în fața autorității judiciare de executare se va realiza în baza Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI.

Pe de altă parte, Acordul de retragere nu prevede ce dispoziții ar fi aplicabile pentru ipoteza în care persoana este arestată în statul de executare după data de 31 decembrie 2020. Acest aspect este însă reglementat de *Acordul comercial și de cooperare* (primul acord încheiat în a doua etapă de negocieri), care statuează că mandatele europene de arestare emise în conformitate cu Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI înainte de încheierea perioadei de tranziție, se vor executa în baza Titlului VII, Partea a III-a din acest Acord, în cazul în care persoana căutată nu a fost arestată înainte de încheierea perioadei de tranziție (Articolul LAW.SURR.112).

Coroborând art. 62 alin. (1) lit. b) din Acordul de retragere și art. 112 din Acordul comercial și de cooperare, constatăm că predarea persoanelor se va face în temeiul Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

(a) mandatul european de arestare a fost emis și transmis de autoritatea judiciară emitentă până la data de 31 decembrie 2020;

(b) mandatul european de arestare a fost primit de autoritatea judiciară de executare, iar persoana a cărei predare se solicită a fost arestată de autoritatea judiciară de executare până la data de 31 decembrie 2020. Dacă persoana nu a fost arestată până la data de 31 decembrie 2020, procedura de predare se va realiza în baza Acordului comercial și de cooperare.

Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, pe de altă parte, și a Acordului dintre Uniunea Europeană și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord privind procedurile de securitate pentru schimbul de informații clasificate și protecția acestora.

III. Acordul comercial și de cooperare

III.1. Domeniul de aplicare

Domeniul de aplicare a Acordului comercial și de cooperare, primul dintre cele trei Acorduri încheiate în a doua etapă de negocieri, este cuprinzător și include mai multe sfere de interes: cooperarea comercială și economică, asigurarea respectării legii și cooperarea judiciară în materie penală, participarea la programele Uniunii, precum și domeniile tematice de cooperare.

Referitor la mandatul de arestare aplicabil în raport cu Regatul Unit începând cu data de 01 ianuarie 2021, procedura care stă la baza mandatului este reglementată în Titlul VII al Părții a III-a din Acordul de cooperare și în linii generale preia mecanismul mandatului european de arestare.

III.2. Aplicabilitatea Acordului de cooperare în dreptul intern. Raportul dintre Acordul de cooperare și Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală

Acordul de cooperare a fost publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 444 din 31 decembrie 2020¹⁰, iar prin Decizia (UE) 2020/2252 a Consiliului din 29 decembrie 2020, publicată în același Jurnal Oficial¹¹, s-a stabilit la art. 12 că acordul se va aplica cu titlu provizoriu de la 1 ianuarie 2021, până la finalizarea procedurilor necesare pentru intrarea lor în vigoare. Ca atare, de la 01 ianuarie 2021, între statele membre ale UE și Regatul Unit, procedura mandatului european de arestare a fost înlocuită cu procedura „*mandatului de arestare*”.

Spre deosebire de deciziile-cadru sau directive care în principiu nu au aplicabilitate nemijlocită în dreptul intern, ci doar obligă statele membre la transpunerea lor în dreptul național, acordurile internaționale, potrivit art. 216 alineatul (2) din TFUE¹², sunt obligatorii pentru instituțiile Uniunii și pentru statele membre ale acesteia, „iar ca izvoare de drept european direct aplicabile, (...) au capacitatea de a conține dispoziții cu efect direct, pe care instanțele naționale trebuie să le aplice”¹³.

Astfel, dacă în privința Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre, România a fost obligată să transpună dispozițiile în dreptul intern, fapt ce a și fost realizat prin Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, în legătură cu Acordul de cooperare nu subzistă această obligație, din moment ce este direct aplicabil.

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=OJ:L:2020:444:TOC>.

¹¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2020.444.01.0002.01.RO&toc=OJ%3AL%3A2020%3A444%3ATOC.

¹² Publicat în J.O. C 326, 26/10/2012 p. 0001-0390, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>.

¹³ Robert Schütze, *Dreptul constituțional al Uniunii Europene*, Ed. Universitară, București, 2012, p. 335.

Referitor la raportul dintre Acordul de cooperare și Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, acesta este guvernat de principiul priorității de aplicare a dreptului european, recunoscut implicit și de art. 4 din actul normativ intern anterior menționat. Conform articolului precitat, Legea privind cooperarea judiciară internațională în materie penală *„se poate aplica în baza și pentru executarea normelor interesând cooperarea judiciară în materie penală, cuprinse în instrumentele juridice internaționale la care România este parte, pe care le completează în situațiile nereglementate”*.

Prin urmare, ținând cont de principiul anterior menționat, în cazul mandatelor de arestare emise în vederea predării persoanelor din Regatul Unit către România (sau invers) se vor aplica direct și cu prioritate dispozițiile din Acordul de cooperare și în subsidiar, în măsura ivirii unor aspecte nereglementate de actul internațional, dispozițiile din Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.

III.3. Condițiile privind emiterea mandatului de arestare de către autoritățile judiciare române

Mandatul de arestare, în sensul Acordului de cooperare, reprezintă o decizie judiciară emisă de un stat în vederea arestării și predării de către un alt stat a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale ori în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate [Articolul LAW.SURR.78, lit. (a)]. Definiția din Acord este similară cu definiția mandatului european de arestare prevăzută de art. 1 alin. (1) din Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI, singura deosebire fiind aceea că a fost eliminată sintagma *„stat membru”*.

Pentru emiterea unui mandat de arestare de autoritățile judiciare române, în vederea predării unei persoane din Regatul Unit, trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții [Articolele LAW.SURR.77 și 79 alin. (1)]:

(a) *existența unui mandat de arestare preventivă pentru o faptă pedepsită în dreptul intern cu o pedeapsă de cel puțin 12 luni sau existența unui mandat de executare a pedepsei închisorii cu o durată de cel puțin 4 luni;*

(b) *persoana solicitată se află pe teritoriul Regatului Unit și*

(c) *efectuarea unui control de proporționalitate.*

Referitor la prima condiție, se observă că Acordul de cooperare preia aceleași limite de pedeapsă din Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI, care sunt mai mici comparativ cu limitele prevăzute de Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, pentru emiterea mandatului european de arestare. Chiar dacă limitele de pedeapsă stabilite prin Acordul de cooperare sunt inferioare celor din dreptul intern, este de remarcat faptul că emiterea mandatelor de arestare pentru predarea persoanelor din Regatul Unit, este guvernată de principiul proporționalității.

Astfel, conform art. LAW.SURR.77 din Acord, cooperarea prin intermediul mandatului de arestare trebuie să fie necesară și **proporțională**, luând în considerare următorii factori: drepturile persoanei căutate, interesele victimelor, gravitatea faptei, pedeapsa probabilă care ar fi impusă și posibilitatea ca un stat să ia măsuri mai puțin coercitive decât predarea persoanei căutate, în special pentru a se evita perioade inutile de lungi de arest preventiv.

Prin urmare, date fiind dispozițiile art. 77 din Acord care se aplică în mod direct, opinăm că la emiterea unui mandat de arestare pentru predarea unei persoane care se află pe teritoriul Regatului Unit, organele judiciare române sunt obligate să efectueze un control de proporționalitate¹⁴.

Rațiunea controlului de proporționalitate rezidă în faptul că executarea unui mandat de arestare între state aduce limitări grave libertății persoanei căutate, fiind astfel necesar ca mandatul să fie emis în scopul de a asigura predarea persoanelor urmărite sau condamnate pentru cele mai grave și cele mai prejudiciabile¹⁵ infracțiuni. În acest sens a fost și Rezoluția din 27 februarie 2014 privind recomandările transmise Comisiei în vederea revizuirii mandatului european de arestare, recomandându-se ca autoritatea judiciară, cu ocazia emiterii unui astfel de mandat, „să evalueze cu atenție necesitatea măsurii solicitate în raport cu toate împrejurările și cu toți factorii relevanți și ținând seama de drepturile persoanei suspectate sau inculpate și de disponibilitatea măsurilor alternative mai puțin intruzive de atingere a obiectivelor urmărite”¹⁶.

Acest control *a priori* de proporționalitate va fi efectuat de organele judiciare din România, pe baza elementelor enumerate în art. 77 din Acord, respectiv:

- (a) drepturile persoanei căutate;
- (b) interesele victimelor;
- (c) gravitatea faptei (de exemplu, poate fi luat în considerare prejudiciul sau pericolul cauzat prin săvârșirea infracțiunii);
- (d) pedeapsa probabilă care ar fi impusă;
- (e) posibilitatea ca un stat să ia măsuri mai puțin coercitive decât predarea persoanei căutate, în special pentru a se evita perioade inutile de lungi de arest preventiv.

În măsura în care în urma controlului de proporționalitate, judecătorul sau instanța de judecată competentă să emită mandatul de arestare, apreciază că nu sunt îndeplinite condițiile necesare, apreciem că se va aplica procedura prevăzută de

---

¹⁴ În același sens, a se vedea: Note of European Union Agency for Criminal Justice Cooperation, *Judicial cooperation in criminal matters between European Union and the United Kingdom from 1 January 2021*, p. 4 - https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-01/judicial_cooperation_in_criminal_matters_eu_uk_from_1_january_2021.pdf.

¹⁵ În același sens, a se vedea Manualul pentru emiteria și executarea unui mandat european de arestare, p. 14-15, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC1006\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC1006(02)&from=EN).

¹⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2014-0174_RO.html.

art. 89 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 302/2004, în sensul că va constata, prin încheiere motivată, că nu sunt îndeplinite condițiile pentru emiterea mandatului, încheierea putând fi atacată cu contestație de procuror, în termen de 3 zile de la comunicare.

III.4. Conținutul și forma mandatului de arestare. Formularul privind emiterea mandatului de arestare (Anexa 5 din Acord)

Atunci când autoritățile judiciare române emit un mandat de arestare pentru predarea unei persoane care se află pe teritoriul Regatului Unit, trebuie folosit un formular specific prevăzut în Anexa 5 din Acord, care preia conținutul formularului MEA din Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI.

Formularul este tradus în toate limbile oficiale ale UE și se regăsește pe site-ul Rețelei judiciare europene, la secțiunea Bibliotecă judiciară¹⁷.

Conform art. 86 din Acord, mandatul de arestare conține următoarele informații:

- (a) *identitatea și cetățenia persoanei căutate;*
- (b) *numele, adresa, numerele de telefon și de fax, precum și adresa de e-mail a autorității judiciare emitente;*
- (c) *indicarea existenței unei hotărâri executorii, a unui mandat de arestare sau a oricărei alte decizii judiciare executorii având același efect, intrând în sfera de aplicare a articolului 79;*
- (d) *natura și încadrarea juridică a infracțiunii, în special în ceea ce privește articolul 79;*
- (e) *o descriere a circumstanțelor în care s-a comis infracțiunea, inclusiv data, locul și măsura în care persoana căutată a participat la comiterea infracțiunii;*
- (f) *pedeapsa pronunțată, dacă este vorba despre o hotărâre definitivă, sau seria de pedepse prevăzute pentru infracțiune de dreptul statului emitent; și*
- (g) *în măsura posibilă, alte consecințe ale infracțiunii.*

III.5. Traducerea și transmiterea mandatului de arestare

Potrivit art. LAW.SURR.86 din Acord *mandatul de arestare se traduce în limba oficială sau într-una din limbile oficiale ale statului de executare, iar în ceea ce privește transmiterea, dacă se cunoaște locul unde se află persoana căutată, autoritatea judiciară emitentă poate transmite direct autorității judiciare de executare mandatul de arestare. Comunicarea se poate face prin orice mijloc sigur care permite obținerea unei urme scrise a transmiterii, în condiții care să-i permită statului de executare să verifice autenticitatea mandatului de arestare.*

În cazul în care autoritatea judiciară emitentă nu cunoaște care este autoritatea judiciară de executare competentă, va efectua cercetările necesare în vederea obținerii acestei informații de la statul de executare și, de asemenea, poate solicita ca transmiterea mandatului de arestare să se facă de Organizația Internațională de Poliție Criminală („Interpol”).

---

¹⁷ Formularul mandatului de arestare în baza Acordului de cooperare, în limba română, poate fi accesat la următorul link: <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/libdocumentproperties/RO/3343>.

Potrivit art. LAW.SURR.88 alin. (5) din Acord toate dificultățile legate de transmiterea sau autenticitatea oricărui document necesar pentru executarea mandatului de arestare sunt soluționate prin contacte directe între autoritățile judiciare implicate sau, după caz, cu implicarea autorităților centrale ale statelor.

În cazul în care autoritatea care primește un mandat de arestare nu este competentă pentru a-i da curs, aceasta va transmite din oficiu mandatul de arestare autorității competente a statului său și va informa în consecință autoritatea judiciară emitentă.

IV.1. Punerea în executare a mandatului de arestare emis în baza Acordului de cooperare. Sediul materiei și instrumentul aplicabil în relația cu Regatul Unit în situații tranzitorii

Încă de la început trebuie menționat că predarea în baza mandatului de arestare emis potrivit Acordului de cooperare prezintă puncte cheie similare cu predarea prevăzută în Decizia-cadru 2002/584/JAI privind mandatul european de arestare. Problematika abordată în prezenta secțiunea a studiului poate valorifica două aspecte, unul procedural și altul material.

Raportându-ne la aspectul procedural, observăm că în cuprinsul art. 548 alin. (1) din Codul de procedură penală, legiuitorul a stabilit cu putere de principiu, aplicabil astfel și în cazul mandatului de arestare emis în baza Acordului de cooperare, că va fi acordată cooperarea judiciară internațională în conformitate cu dispozițiile tratatelor internaționale interesând cooperarea judiciară internațională în materie penală la care România este parte, precum și cu dispozițiile cuprinse în legea specială, dacă în tratatele internaționale nu se prevede altfel.

Cunoaștem faptul că Uniunea Europeană poate încheia acorduri cu una sau mai multe țări terțe sau organizații internaționale, în cazul în care se prevede astfel în tratate sau în cazul în care încheierea unui acord fie este necesară pentru realizarea, în cadrul politicilor Uniunii, a unuia dintre obiectivele stabilite prin tratate, fie este prevăzută printr-un act juridic obligatoriu al Uniunii, fie poate influența normele comune ori poate modifica domeniul de aplicare a acestora.

Deoarece prin raportare la dispozițiile exprese ale art. 216 alin. (2) din Tratatul privind funcționarea dispozițiile Acordului de cooperare sunt obligatorii pentru instituțiile Uniunii și pentru statele membre Uniunii Europene, acestea vor fi aplicate în mod direct și de către autoritățile judiciare din România, *fără a fi nevoie ca acestea să aștepte o transpunere a prevederilor sale în legislația din țara noastră*, ca mijloc prin care noile norme substanțiale de predare a persoanelor căutate să devină accesibile.

Legea specială aplicabilă punerii în executare a mandatului de arestare emis de către autoritățile din Regatul Unit în baza Acordului de cooperare, este Legea nr. 302/2004, în special dispozițiile Titlului III, Capitolele I, III-IV (art. 84-88, respectiv art. 97-124), după cum am arătat în prima parte a studiului nostru.

În ceea ce privește al doilea aspect, cel material, deși mandatul de arestare emis în baza Acordului de cooperare reprezintă, în momentul de față, cel mai nou instrument de cooperare între Uniunea Europeană și țările din afara Uniunii, noile norme substanțiale în materia arestării și a predării persoanelor, reflectă elementele esențiale reglementate anterior prin Decizia-cadru 2002/584/JAI privind mandatul european de arestare și Acordul dintre Uniunea Europeană și Republica Islanda și Regatul Norvegiei privind procedura de predare între statele membre ale Uniunii Europene și Islanda și Norvegia (2006/697/CE).

Astfel, în esență, Acordul de cooperare pune bazele unui nou sistem de predare bazat pe mandate de arestare emise și executate de autoritățile judiciare fără rolul executivului în acest proces. La fel ca în celelalte sisteme, noul acord include motive limitate în raport de care executarea unui mandat de arestare poate fi refuzată și termene limitate în care trebuie finalizat procesul de predare.

După cum s-a menționat mai sus, dar cu aplicare directă în materia punerii în executare a mandatelor de arestare, dispozițiile *substanțiale* și *procedurale* din cuprinsul Acordului de cooperare referitoare la predarea persoanei căutate nu se vor aplica cazurilor în care persoana a fost arestată, inclusiv provizoriu, pe teritoriul României înainte de 31 decembrie 2020. Pentru persoanele arestate înainte de 31 decembrie 2020, Decizia-cadru privind mandatul european de arestare continuă să se aplice, conform articolul 62 alineatul (1) litera (b) din Acordul de retragere.

Remarcăm și dispoziția tranzitorie reglementată în Articolul LAW.SURR.112, care reglementează aplicarea dispozițiilor Acordului de cooperare în cazul mandatelor europene de arestare existente. Astfel, se precizează că Prezentul titlu (n.n. Titlul VII – Partea a III-a), se aplică în ceea ce privește mandatele europene de arestare emise în conformitate cu Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului de către un stat înainte de încheierea perioadei de tranziție în cazul în care persoana căutată nu a fost arestată în scopul executării respectivului mandat înainte de încheierea perioadei de tranziție.

Ca atare, considerăm că mandatele europene de arestare emise de autoritățile britanice înainte de data de 31.12.2020 își păstrează valabilitatea și produc efecte în consecință, *chiar dacă persoana solicitată a fost identificată pe teritoriul României ulterior datei de 01.01.2021*, nefiind necesar ca autoritatea judiciară de executare din România să solicite emiterea suplimentară a unui mandat de arestare conform Acordului de cooperare.

În situația în care autoritățile britanice nu au emis cu privire la persoana în cauză un mandat european de arestare înaintea datei de 31.12.2020, este necesară primirea unui mandat de arestare conform anexei LAW-5 din Acordul de cooperare, pentru a putea proceda la examinarea cererii autorităților britanice și a se dispune măsurile necesare față de persoana solicitată.

IV.2. Executarea mandatului de arestare. Principii și obiect

Nu putem să nu observăm că intenția din spatele Titlului VII – Partea a III-a din cuprinsul Acordului a fost aceea de a oferi statelor membre în relația cu Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord un sistem de predare superior celui existent în Convenția europeană de extrădare, încheiată la Paris la 13 decembrie 1957, cu Protocoalele sale adiționale, din 15 octombrie 1975 și 17 martie 1978. Aceasta din urmă convenție s-ar fi aplicat în relația dintre România și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord dacă nu ar fi fost încheiat Acordul de cooperare.

Din perspectiva principiilor care stau la baza sistemului de predare dintre statele membre ale Uniunii Europene și Regatul Marii Britanii, Acordul comercial și de cooperare conține o serie de dispoziții noi care îl disting de Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre. Considerăm că este important să scoatem în evidență câteva puncte, cu o semnificație generală referitoare la executarea mandatului de arestare, dar care vor influența și procedura de executare a mandatului de arestare desfășurată în fața organelor judiciare naționale din România.

În primul rând, Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu are competență cu privire la noile aranjamente de predare. Executarea mandatului de arestare emis în baza Acordului comercial și de cooperare este supravegheată de un „Comitet specializat privind cooperarea în materie de asigurare a respectării legii și cooperarea judiciară” înființat în scopul acordului (a se vedea dispozițiile privind soluționarea litigiilor la Titlul XIII din Partea a III-a).

Ca atare, autoritatea judiciară română de executare, în măsura în care întâmpină dificultăți cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor referitoare la executarea mandatului de arestare și predarea persoanei solicitate, nu poate uza de procedura hotărârii preliminare.

Cu toate acestea, apreciem că în situația în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene s-a pronunțat cu privire la interpretarea unei dispoziții din cuprinsul Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI, dispoziție care este preluată fără modificări în textul Acordului de cooperare, autoritatea judiciară română de executare va putea conferi aceleași efecte și normei care reglementează predarea persoanei căutate către Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord. O asemenea abordare, precum aplicarea standardului comunitar de respectare a drepturilor fundamentale în ipoteza în care autoritatea judiciară română de executare pune în aplicare normele Acordului de cooperare, nu este incompatibilă cu noul cadru de cooperare în domeniul predării persoanelor căutate.

În al doilea rând, Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI stipulează în art. 1 alin. (3) că mandatul european de arestare se execută pe baza principiului recunoașterii și încrederii reciproce. Încă din debutul noii reglementări privind sistemul de extrădare

dintre statele membre ale Uniunii Europene și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, observăm că, spre deosebire de decizia-cadru, Partea a III a din Acordul comercial și de cooperare nu face nicio referire la principiul încrederii reciproce în sistemele juridice ale celuilalt.

Deși principiul încrederii reciproce nu este ca atare specificat în cuprinsul Acordului, fiind preponderent un principiu prezumat aplicabil între statele membre ale Uniunii Europene, considerăm că sistemul de predare stabilit în cuprinsul Acordului este el însuși rezultatul unei perioade lungi de cooperare, bazat, în esență, pe un grad suficient de încredere între Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord și statele membre ale Uniunii Europene.

Mandatul de arestare nu este conceput ca o cerere tradițională de extrădare care să poată fi acordată sau refuzată de către România, în calitate de stat solicitat. Astfel, la nivel lexico-gramatical, observăm că Acordul de cooperare folosește termeni cum ar fi „se execută” [Articolul LAW.SURR.95 alin. (1)] sau „motive de neexecutare” [Articolul LAW.SURR.80 și Articolul LAW.SURR.81], iar nu sintagme specifice sistemului tradițional de extrădare, utilizate și în cuprinsul Convenției europene de extrădare din 1957, cum ar fi „se va acorda extrădarea” sau „extrădarea nu va putea fi acordată”.

Asemănător Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI și sistemul de extrădare conceput de Acordul de cooperare este construit în jurul obligației de predare, în sensul că, în principiu, autoritatea judiciară de executare din România va da curs deciziei judiciare emisă de autoritatea de executare din Regatul Unit, în vederea arestării și predării a persoanei căutate și localizate pe teritoriul României, cu excepția cazului în care se aplică unul dintre motivele de refuz prevăzute în Acord.

Pe de altă parte, într-o schimbare semnificativă față de termenii Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI, una dintre primele dispoziții ale Titlului VII din Acordul de cooperare prevede că sistemul mandatului de arestare este supus principiului proporționalității, inclusiv necesității de a lua în considerare posibilitatea unor măsuri mai puțin coercitive „în vederea evitării unor perioade inutile de lungi de detenție preventivă” (Articolul LAW.SURR.77). Acest ultim punct este subliniat din nou în Articolul LAW.SURR.93, care se referă la termenii aplicabile unei decizii de predare.

Funcția principală a acestei prevederi ar fi aceea de a oferi o bază legală pentru a permite ca predarea să fie refuzată în cazurile în care ar fi disproporționată (de exemplu în situația în care se solicită predarea unei persoane pentru efectuarea urmăririi penale pentru o infracțiune de o importanță redusă – cum ar fi furtul unui bun de valoare infimă dintr-un magazin) sau amânată pentru a permite luarea în considerare a măsurilor mai puțin coercitive (cum ar fi efectuarea unei videoconferințe pentru a permite persoanei căutate să fie audiată în raport cu o astfel de infracțiune).

V.1. Executarea mandatului de arestare. Condiții. Condiția dublei incriminări

În mod tradițional, condiția dublei incriminări a fost considerată o caracteristică centrală a predării în baza Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI, dar și pentru alte forme de cooperare internațională în materie penală reglementate la nivelul Uniunii Europene, îndeplinirea acestei condiții fiind verificată cu prioritate de către autoritățile judiciare de executare din România.

În esență, regula dublei incriminări prevăzută în art. 2 alin. (4) din Decizia-cadru a fost preluată fără modificări importante în cuprinsul Articolului LAW.SURR.79 alin. (2) din Acordul de cooperare. Potrivit acestei din urmă norme, predarea *este supusă condiției* ca faptele pentru care a fost emis mandatul de arestare să constituie o infracțiune în temeiul dreptului statului de executare, oricare ar fi elementele constitutive sau încadrarea acesteia.

Deși definiția diferă sub aspect terminologic, părând că se acordă o mai mare însemnătate acestui principiu în raport de definiția dublei incriminări oferită în decizia-cadru, unde este folosită sintagma „predarea *poate fi* subordonată”, această modificare rămâne fără efecte practice întrucât această regulă este în continuare reglementată ca un motiv de refuz facultativ.

De asemenea, Acordul de cooperare a preluat lista celor 32 de infracțiuni din cuprinsul art. 2 alin. (2) al Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI, acestea reprezentând excepțiile pentru care nu este necesară verificarea condiției dublei incriminări, dacă acestea, astfel cum sunt definite de dreptul statului emitent, sunt pasibile, în statul emitent, de o pedeapsă sau o măsură de siguranță privativă de libertate pentru o perioadă maximă de cel puțin trei ani [Articolul LAW.SURR.79 alin. (4) și alin.(5)].

Autoritatea judiciară de executare din România nu va analiza legalitatea calificării date faptei de autoritatea judiciară emitentă din Regatul Unit, aceasta din urmă fiind cea care verifică elementele de tipicitate, potrivit normelor de drept material aplicabile în Regatul Unit, pentru a reține una din infracțiunile care face parte din cele 32 categorii enumerate. Tot autoritatea judiciară emitentă din Regatul Unit stabilește dacă faptele care fac obiectul mandatului de arestare se sancționează, potrivit dreptului său material, cu o pedeapsă sau o măsură de siguranță privativă de libertate pentru o perioadă maximă de cel puțin trei ani.

Acordul de cooperare include, cu titlu de noutate, o dispoziție care stabilește în mod clar că principiul dublei incriminări nu trebuie să fie un obstacol în calea predării cazurile care implică răspunderea pentru infracțiuni de terorism, trafic de droguri sau infracțiuni grave de violență, chiar dacă acestea sunt pasibile în Regatul Unit de o pedeapsă sau o măsură de siguranță privativă de libertate pentru o perioadă maximă mai mică de trei ani, dar de cel puțin 12 luni.

Potrivit articolului LAW.SURR.79 alin. (3), sub rezerva articolului LAW.SURR.80 [Motive de neexecutare obligatorie a mandatului de arestare] literele (b)-(h), a articolului LAW.SURR.81 alineatul (1) [Alte motive de neexecutare a

mandatului de arestare], a articolului LAW.SURR.82 [Excepția legată de infracțiunile politice], a articolului LAW.SURR.83 [Excepția legată de cetățenie] și a articolului LAW.SURR.84 [Garanții pe care trebuie să le ofere statul emitent în cazuri speciale], un stat nu refuză executarea unui mandat de arestare emis în legătură cu următoarele fapte atunci când acestea sunt pasibile de o pedeapsă sau o măsură de siguranță privativă de libertate a cărei durată maximă este de cel puțin 12 luni:

(a) faptele oricărei persoane care contribuie la săvârșirea, de către un grup de persoane care acționează într-un scop comun, a uneia sau mai multor infracțiuni în domeniul terorismului, prevăzute la articolele 1 și 2 din Convenția europeană pentru reprimarea terorismului, încheiată la Strasbourg la 27 ianuarie 1977, sau în legătură cu traficul ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope sau infracțiuni de omucidere, vătămări corporale grave, răpire, sechestrare, luare de ostatici sau de viol, chiar și în cazul în care această persoană nu participă la executarea propriu-zisă a infracțiunii sau a infracțiunilor respective; contribuția acesteia trebuie să fi fost intenționată și săvârșită având cunoștința de fapt că participarea va contribui la realizarea activităților infracționale ale grupului; sau

(b) terorismul, astfel cum este definit în ANEXA LAW-7.

V.2. Executarea mandatului de arestare. Condiții. Garanții pe care trebuie să le ofere Regatul Unit în cazuri particulare

Executarea unui mandat de arestare emis în baza Acordului de cooperare poate fi supusă unor condiții speciale prevăzute la Articolul LAW.SURR.81 alin. (1) lit. i) pct. vi) și alin. (3), care se concretizează în garanțiile procesuale pe care le va acorda autoritatea judiciară emitentă a Regatului Unit curții de apel române competente, în calitate de autoritate judiciară de executare, pentru ca predarea să aibă loc.

Astfel, în prima situație, dacă mandatul de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate și persoana căutată nu a fost prezentă în persoană la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, iar (a) persoanei nu i s-a înmănat personal decizia, i se va înmâna decizia personal și fără întârziere după predare și va fi informată în mod expres cu privire la dreptul la rejudecarea cauzei sau la o cale de atac, la care are dreptul de a fi prezentă și care permite ca situația de fapt a cauzei, inclusiv dovezile noi, să fie reexaminată și care poate conduce la desființarea deciziei inițiale și (b) persoana va fi informată cu privire la intervalul de timp în care trebuie să solicite rejudecarea cauzei sau promovarea unei căi de atac, astfel cum se menționează în mandatul de arestare relevant.

Cât privește cea de-a doua situație, dacă mandatul de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate și persoana căutată nu a fost prezentă în persoană la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia de autoritățile judiciare din Regatul Unit, iar persoana în cauză nu a primit în prealabil nicio informare oficială cu privire la existența unui proces

penal împotriva sa, această persoană ar putea solicita, atunci când este informată cu privire la conținutul mandatului de arestare, o copie a hotărârii judecătorești, înaintea începerii procedurii de predare. Imediat după primirea informațiilor privind cererea, autoritatea emitentă va furniza persoanei vizate o copie a hotărârii judecătorești, prin intermediul autorității de executare. Cererea persoanei vizate nu întârzie procedura de predare sau decizia de a executa mandatul de arestare. Hotărârea judecătorească îi este furnizată persoanei în cauză numai în scop informativ; aceasta nu va fi considerată o notificare formală a hotărârii judecătorești și nici nu va declanșa curgerea termenelor aplicabile pentru solicitarea unei noi proceduri de judecată sau a unui apel.

De asemenea, potrivit Articolului LAW.SURR.84, executarea mandatului de arestare de către autoritate judiciară de executare din România poate fi subordonată următoarelor garanții:

(a) dacă infracțiunea pe baza căreia a fost emis mandatul de arestare este pasibilă de o pedeapsă sau de o măsură de siguranță privativă de libertate cu caracter permanent în statul emitent, statul de executare poate supune executarea respectivului mandat de arestare condiției ca statul emitent să garanteze, într-un mod considerat suficient de statul de executare, că statul emitent va reexamina pedeapsa sau măsura impusă, la cerere sau cel târziu după 20 de ani, sau că va încuraja aplicarea unor măsuri de clemență pe care persoana are dreptul să le solicite, în temeiul dreptului sau al practicii statului emitent, în vederea neexecutării acelei pedepse sau măsuri;

(b) dacă persoana care face obiectul unui mandat de arestare în scopul urmăririi penale este cetățean sau rezident al statului de executare, predarea poate fi supusă condiției ca persoana, după ce a fost audiată, să fie returnată în statul de executare pentru a executa acolo sancțiunea sau măsura de siguranță privativă de libertate care a fost pronunțată împotriva sa în statul emitent. Dacă este necesar consimțământul persoanei căutate pentru transferul pedepsei sau al măsurii de siguranță către statul de executare, garanția că persoana în cauză este returnată în statul de executare pentru a-și executa pedeapsa este supusă condiției ca persoana căutată, după ce a fost audiată, să consimtă să fie returnată în statul de executare;

(c) dacă există motive serioase de a crede că există un risc real pentru protecția drepturilor fundamentale ale persoanei căutate, autoritatea judiciară de executare poate solicita, după caz, garanții suplimentare cu privire la tratamentul persoanei căutate după predarea acesteia înainte de a decide dacă să execute mandatul de arestare.

VI. Motive obligatorii de refuz al executării mandatului de arestare

În conformitate cu Articolul LAW.SURR.80, text legal care reia motivele de neexecutare obligatorie a mandatului european de arestare prevăzute la art. 3 din

Deciziei-cadru nr. 2002/584/JAI, executarea mandatului de arestare se refuză de către autoritatea judiciară de executare din România:

(a) atunci când infracțiunea care se află la baza mandatului de arestare este acoperită de amnistie în România, atunci când aceasta ar avea competența să urmărească această infracțiune în temeiul dreptului său penal;

(b) atunci când din informațiile aflate la dispoziția curții de apel competente rezultă că persoana căutată a fost judecată definitiv de un stat pentru aceleași fapte, cu condiția ca, în cazul în care a fost impusă o pedeapsă, aceasta să fi fost executată, să fie în curs de executare sau să nu mai poată fi executată în temeiul dreptului statului de condamnare; sau

(c) atunci când persoana care face obiectul mandatului de arestare nu poate, datorită vârstei sale, să răspundă penal pentru faptele aflate la originea acestui mandat, în temeiul dreptului din România.

VII.1. Motive facultative de refuz al executării mandatului de arestare

În conformitate cu Articolul LAW.SURR.81, care conține o preluare aproape identică a art. 4 din Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI, executarea mandatului de arestare se poate refuza de către autoritatea judiciară de executare din România:

(a) dacă, într-unul dintre cazurile prevăzute la articolul LAW.SURR.79 alineatul (2) [Domeniu de aplicare], fapta care stă la baza mandatului de arestare nu constituie o infracțiune în temeiul dreptului din România; cu toate acestea, în materie de taxe sau impozite, vămi și schimb valutar, executarea mandatului de arestare nu poate fi refuzată pe motiv că dreptul din România nu impune același tip de taxe sau impozite sau nu prevede același tip de norme în materie de taxe sau impozite sau același tip de reglementări în materie de vămi și schimb valutar ca dreptul din Regatul Unit;

Spre deosebire de Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI, Acordul de cooperare prevede în mod expres că executarea unui mandat de arestare nu poate fi refuzată pe motiv că statul de executare poate considera infracțiunea drept o infracțiune politică, o infracțiune conexă unei infracțiuni politice sau o infracțiune inspirată de motive politice [Articolul LAW.SURR.82 alin. (1)]. În virtutea Deciziei-cadru acest principiu este implicit și decurge din cazurile limitative de neexecutare, obligatorie și facultative, care se invocă în mod excepțional, regula generală fiind aceea că un mandat european de arestare trebuie executat.

Cu toate acestea, regula a fost stabilită în mod expres în corpul Acordului de cooperare întrucât Regatul Unit și Uniunea, în numele oricăruia dintre statele sale membre pot, fiecare, să notifice Comitetului specializat privind cooperarea în materie de asigurarea respectării legii și cooperarea judiciară că aceasta se va aplica numai în legătură cu: infracțiunile prevăzute la articolele 1 și 2 din Convenția europeană pentru reprimarea terorismului; infracțiunile de conspirație sau de asociere pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni dintre cele prevăzute la

articolele 1 și 2 din Convenția europeană pentru reprimarea terorismului, dacă aceste infracțiuni de conspirație sau de asociere corespund descrierii faptelor menționate la articolul LAW.SURR.79 alineatul (3) [Domeniul de aplicare] din prezentul acord; și terorism, astfel cum este definit în ANEXA LAW-7 din prezentul acord [Articolul LAW.SURR.82 alin. (2)].

Este drept că atunci când a fost emis un mandat de arestare de către un stat care a făcut o astfel de notificare sau de către un stat în numele căruia s-a făcut o astfel de notificare, statul de executare al mandatului de arestare, în cazul de față România, poate să aplice principiul reciprocității [Articolul LAW.SURR.82 alin. (3)].

(b) dacă persoana care face obiectul mandatului de arestare este urmărită penal în România pentru aceeași faptă care stă la baza mandatului de arestare;

(c) dacă autoritățile judiciare din România au decis fie să nu înceapă urmărirea penală pentru infracțiunea care face obiectul mandatului european de arestare, fie să îi pună capăt, sau dacă persoana căutată a făcut obiectul unei hotărâri definitive într-un stat membru, pentru aceleași fapte, prin intermediul căreia se împiedică desfășurarea ulterioară a procedurii;

(d) dacă s-a prescris acțiunea penală sau pedeapsa, în conformitate cu legislația din România, iar faptele sunt de competența autorităților române, în conformitate cu dreptul său penal;

(e) dacă, din informațiile aflate la dispoziția curții de apel competente, rezultă că persoana căutată a fost judecată definitiv de o țară terță pentru aceleași fapte, cu condiția ca, în cazul în care a fost impusă o pedeapsă, aceasta să fi fost executată, să fie în curs de executare sau să nu mai poată fi executată în temeiul dreptului țara de condamnare;

(f) dacă mandatul de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate și persoana căutată rămâne în România, este cetățean român sau este rezident pe teritoriul României, iar România se angajează să execute această pedeapsă sau măsură de siguranță în conformitate cu dreptul său intern. Cum în raport de legislația specială consimțământul persoanei căutate este necesar pentru transferul pedepsei sau al măsurii de siguranță către România, va putea fi refuzată executarea mandatului de arestare *numai după ce persoana căutată consimte la transferul pedepsei sau al măsurii de siguranță privative de libertate*;

(g) dacă mandatul de arestare se referă la infracțiuni care în conformitate cu legislația românească, au fost săvârșite în întregime sau parțial pe teritoriul României sau într-un loc considerat ca atare sau au fost săvârșite în afara teritoriului statului executant și legislația României nu permite urmărirea judiciară pentru aceleași infracțiuni, dacă sunt comise în afara teritoriului său;

(h) dacă există motive să se creadă, pe baza unor elemente obiective, că mandatul de arestare a fost emis cu scopul de a urmări penal sau de a pedepsi o persoană pe criterii legate de sexul, rasa, religia, originea etnică, cetățenia sau

naționalitatea, limba, opiniile politice sau orientarea sexuală a persoanei sau că se poate aduce atingere situației acestei persoane pentru oricare din aceste motive;

(i) dacă mandatul de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate și persoana căutată nu a fost prezentă în persoană la procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, cu excepția cazului în care mandatul de arestare precizează că persoana, în conformitate cu alte cerințe procedurale definite în dreptul intern al statului emitent:

- fie a fost citată personal și, prin urmare, a fost informată cu privire la data și locul stabilite pentru procesul în urma căruia a fost pronunțată decizia, fie a primit efectiv, prin alte mijloace, o informare oficială cu privire la data și locul stabilite pentru respectivul proces, în așa fel încât s-a stabilit fără echivoc faptul că persoana în cauză a avut cunoștință de data și locul procesului stabilit și a fost informată că poate fi pronunțată o decizie în cazul în care persoana respectivă nu se prezintă la proces;

- având cunoștință de data și locul procesului stabilit, a mandatat un avocat care a fost numit fie de către persoana în cauză, fie de către stat pentru a o apăra la proces și a fost într-adevăr apărată de avocatul respectiv la proces;

- după ce i s-a înmănat decizia și a fost informată în mod expres cu privire la dreptul la rejudecarea cauzei sau la o cale de atac, la care are dreptul de a fi prezentă și care permite ca situația de fapt a cauzei, inclusiv dovezile noi, să fie reexaminată și care poate conduce la desființarea deciziei inițiale persoana a declarat în mod expres că nu contestă decizia sau nu a solicitat rejudecarea cauzei sau promovarea unei căi de atac în intervalul de timp corespunzător.

VII.2. Naționalitatea – motiv facultativ de refuz al executării mandatului de arestare

Una dintre cele mai importante deosebiri față de sistemul de predare reglementat de Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI, îl constituie introducerea unui motiv opțional de refuz, în lipsa unor garanții procedurale, în cazul specific al persoanei căutate care este cetățean al statului de executare.

În principiu, executarea unui mandat de arestare nu poate fi refuzată pe motiv că persoana căutată este cetățean al statului de executare, în cazul de față al României [articolul LAW.SURR.83 alin. (1)].

În perioada următoare, Regatul Unit și Uniunea, în numele oricăruia dintre statele sale membre pot, fiecare, să notifice Comitetului specializat privind cooperarea în materie de asigurarea respectării legii și cooperarea judiciară că cetățenii proprii nu vor fi predați sau că predarea propriilor cetățeni nu va fi autorizată decât în anumite condiții specificate. Notificarea se bazează pe motive legate de principiile fundamentale sau de practica ordinii juridice interne a Regatului Unit sau a statului în numele căruia a fost efectuată notificarea. Într-un astfel de caz, Uniunea, în numele oricăruia dintre statele sale membre sau Regatul Unit pot, fiecare, să notifice

Comitetului specializat privind cooperarea în materie de asigurarea respectării legii și cooperarea judiciară, într-un termen rezonabil de la primirea notificării celeilalte părți, că autoritățile judiciare de executare din acel stat membru sau din Regatul Unit, după caz, pot refuza predarea propriilor cetățeni către statul respectiv sau că predarea este autorizată numai în anumite condiții specificate [articolul LAW.SURR.83 alin. (2)].

În cazul în care un stat a refuzat să execute un mandat de arestare pe motiv că, în cazul Regatului Unit, a făcut o notificare sau, în cazul unui stat membru, Uniunea a efectuat o notificare în numele său, astfel cum se menționează la alineatul (2), statul respectiv ia în considerare introducerea unei acțiuni împotriva propriului cetățean care să fie proporțională cu obiectul mandatului de arestare, ținând seama de opiniile statului emitent. În situațiile în care o autoritate judiciară decide să nu inițieze o astfel de procedură, victima infracțiunii pe care se bazează mandatul de arestare poate primi informații cu privire la decizie în conformitate cu dreptul intern aplicabil [articolul LAW.SURR.83 alin. (3)].

În cazul în care autoritățile competente ale unui stat inițiază proceduri împotriva propriului cetățean în conformitate cu alineatul (3), statul respectiv se asigură că autoritățile sale competente sunt în măsură să ia măsurile corespunzătoare pentru a asista victimele și martorii în situațiile în care aceștia își au reședința într-un alt stat, în special în ceea ce privește modul în care se desfășoară procedurile [articolul LAW.SURR.83 alin. (4)].

Articolul LAW.SURR.83 reprezintă o preluare a dispoziției cuprinsă în art. 185 din Acordul privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice.

În raport de această dispoziție, Uniunea putea declara, cu privire la orice stat membru care a invocat motive legate de principiile fundamentale ale dreptului intern al statului membru respectiv, că, în cursul perioadei de tranziție, pe lângă motivele de neexecutare a unui mandat european de arestare menționat în Decizia-cadru nr. 2002/584/JAI, autoritățile judiciare de executare din statul membru respectiv pot refuza predarea propriilor resortisanți către Regatul Unit în temeiul unui mandat european de arestare. Într-un astfel de caz, Regatul Unit poate declara, în termen de cel mult o lună de la data primirii declarației Uniunii, că autoritățile sale judiciare de executare pot refuza predarea propriilor resortisanți către statul membru respectiv.

Este de precizat că România nu s-a prevalat de posibilitatea prevăzută în conformitate cu articolul 185 al treilea paragraf din Acordul privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, singurele state care s-au prevalat de noul motiv de neexecutare a unui mandat european de arestare fiind Republica Federală Germania, Republica Austria și Republica Slovenia.

De lege lata, potrivit art. 98 alin. (2) din Legea nr. 302/2004, cetățenii români sunt predați în baza unui mandat european de arestare emis în vederea efectuării urmăririi penale sau a judecării cu condiția ca, în cazul în care se va pronunța o pedeapsă privativă de libertate, persoana predată să fie transferată în România pentru executarea pedepsei. Aceste dispoziții transpun parțial garanția prevăzută la art. 5 alin. (3) din decizia-cadru, care se referă la „resortisanți sau rezidenți ai statului membru de executare”.

Din acest motiv, rămâne de văzut dacă România se va prevala de posibilitatea prevăzută în conformitate cu articolul LAW.SURR.83 din Acordul de cooperare și dacă va refuza predarea propriilor cetățeni către Regatul Unit dacă autorității judiciare de executare din România nu îi va fi oferită garanția ca, în cazul în care se va pronunța o pedeapsă privativă de libertate, persoana predată să fie transferată în România pentru executarea pedepsei.

VIII. Norme de procedură aplicabile punerii în executare a mandatelor de arestare

În privința procedurii urmate în concret pentru executarea mandatului de arestare emis în baza Acordului de cooperare, aceasta nu diferă de procedura de executare a unui mandat european de arestare, după cum am arătat sediul materiei în legislația națională, fiind unul comun pentru cele două instrumente de cooperare.

Astfel, uzând de posibilitatea reglementată prin articolul LAW.SURR.85, cel mai probabil România va desemna autoritățile judiciare române competente să primească un mandat de arestare Ministerul Justiției și parchetele de pe lângă curțile de apel în a căror circumscripție a fost localizată persoana în cauză, iar autoritatea centrală română va fi și în această materie Ministerul Justiției, în acest sens fiind dispozițiile art. 86 din Legea nr. 302/2004.

În sensul Acordului, „autoritate judiciară de executare” înseamnă autoritatea judiciară a statului de executare care este competentă să execute mandatul de arestare în temeiul dreptului intern al statului respectiv [Articolul LAW.SURR.78 lit. (c)].

Potrivit dispozițiilor art. 86 alin. (2) și alin. (3) din Legea nr. 302/2004, autoritatea judiciară română de executare a mandatelor de arestare emise în baza Acordului este curtea de apel în a cărei circumscripție a fost localizată persoana solicitată sau, în cazul în care nu se cunoaște locul unde se află persoana solicitată, Curtea de Apel București.

Și mandatul de arestare emis în baza Acordului de cooperare de către autoritățile din Regatul Unit va fi supus procedurii prealabile nepublice, prevăzute de art. 100 din Legea nr. 302/2004. Persoana căutată de autoritățile din Regatul Unit poate fi reținută și arestată în vederea predării [art. 101 -104 din Legea nr. 302/2004].

În orice caz, drepturile persoanei căutate sunt reglementate în cuprinsul Acordului de cooperare într-o manieră similară cu drepturile persoanei căutate stipulate în cuprinsul decizie cadru.

Dacă o persoană căutată este arestată în scopul executării unui mandat de arestare, autoritatea judiciară de executare informează această persoană, în conformitate cu dreptul intern, cu privire la existența și conținutul mandatului de arestare, precum și cu privire la posibilitatea oferită persoanei respective de a consimți la predarea sa către statul emitent [Articolul LAW.SURR.89 alin. (1) din Acord și art. 11 alin. (1) din Decizia-cadru].

O persoană căutată care este arestată în scopul executării unui mandat de arestare și care nu vorbește sau nu înțelege limba română, în care se desfășoară procedurile aferente mandatului de arestare, are dreptul de a fi asistată de un interpret și de a i se furniza o traducere scrisă în limba maternă sau în orice altă limbă pe care persoana respectivă o vorbește sau o înțelege, în conformitate cu dreptul intern al României. Persoana căutată are dreptul ca, în momentul arestării, să fie asistată de un avocat, în conformitate cu dreptul intern al statului de executare. Persoana căutată este informată cu privire la dreptul său de a numi un avocat în statul emitent în scopul asistării avocatului din statul de executare în cadrul procedurilor aferente mandatului de arestare fără a se aduce atingere termenelor pentru predarea persoanei. O persoană căutată care este arestată are dreptul ca autoritățile consulare ale statului său de cetățenie sau, în cazul în care persoana respectivă este apatridă, autoritățile consulare ale statului în care persoana respectivă își are reședința obișnuită, să fie informate cu privire la arestare fără întârzieri nejustificate și să comunice cu autoritățile respective, dacă persoana respectivă dorește acest lucru [Articolul LAW.SURR.89 alin. (2) din Acord și art. 106 din Legea nr. 302/2004].

Urmând modelul consacrat de normele art. 13 și 14 din Decizia-cadru și Acordul de cooperare stabilește proceduri diferite de urmat în raport de manifestarea de voință a persoanei căutate de a consimți sau nu la predarea către Regatul Unit. Normele interne corespunzătoare luării consimțământului la predare le regăsim în cuprinsul art. 104 alin. (3)-(6) din Legea nr. 302/2004.

Astfel, în cazul în care persoana arestată își exprimă consimțământul cu privire la predarea sa, acest consimțământ și, după caz, renunțarea sa expresă la drepturile conferite de principiul specialității, prevăzute la articolul LAW.SURR.105 alineatul (2) [Eventuala urmărire penală pentru alte infracțiuni], trebuie date în fața autorității judiciare de executare, în conformitate cu dreptul intern al statului de executare. Fiecare stat adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că acest consimțământ și, după caz, renunțarea menționate la alineatul (1), sunt obținute în condiții care să arate faptul că persoana în cauză le-a exprimat în mod liber, cu conștientizarea deplină a consecințelor. În acest scop, persoana căutată are dreptul la un avocat. Consimțământul și, după caz, renunțarea prevăzute la alineatul (1),

sunt consemnate într-un proces-verbal, în conformitate cu procedura prevăzută de dreptul intern al statului de executare [Articolul LAW.SURR.91 alin. (1)-(3)].

Consimțământul este, în principiu, irevocabil. Fiecare stat poate să prevadă că acest consimțământ și, după caz, renunțarea prevăzute la alineatul (1) din prezentul articol pot fi revocate, în conformitate cu normele aplicabile în dreptul intern. În acest caz, perioada cuprinsă între data consimțământului și cea a revocării acestuia nu este luată în considerare pentru stabilirea termenului prevăzut la articolul LAW.SURR.101 [Termenul pentru predarea persoanei]. Regatul Unit și Uniunea, în numele oricăruia dintre statele sale membre pot, fiecare, să notifice Comitetului specializat privind cooperarea în materie de asigurarea respectării legii și cooperarea judiciară că doresc să recurgă la această posibilitate, specificând procedurile prin care este posibilă revocarea consimțământului, precum și orice modificare a acestor proceduri [Articolul LAW.SURR.91 alin. (4)].

În cazul în care persoana arestată nu consimte la predare astfel cum se prevede la articolul LAW.SURR.91 [Consimțământul la predare], aceasta are dreptul să fie audiată de autoritatea judiciară de executare, în conformitate cu dreptul statului de executare [Articolul LAW.SURR.92 și art. 104 alin. (7) din Legea nr. 302/2004].

Și acordul de cooperare încurajează contactul direct între autoritățile judiciare implicate în procedura de predare a persoanei căutate, identificate pe teritoriul României. Articolul LAW.SURR.93 alin. (2) din Acordul de cooperare preia norma prevăzută în art. 15 alin. (2) din Decizia-cadru.

Astfel, în situația în care curtea de apel competentă consideră că informațiile comunicate de Regatul Unit sunt insuficiente pentru a-i permite să decidă cu privire la predare, aceasta solicită să i se furnizeze de urgență informațiile suplimentare necesare, în special în legătură cu articolul LAW.SURR. 77 [Principiul proporționalității], articolele LAW.SURR.80 [Motive de neexecutare obligatorie a mandatului de arestare] - LAW.SURR.82 [Excepția legată de infracțiunile politice], articolul LAW.SURR.84 [Garanții pe care trebuie să le ofere statul emitent în cazuri speciale] și articolul LAW.SURR.86 [Conținutul și forma mandatului de arestare], și poate stabili un termen pentru primirea acestora, ținând seama de necesitatea de a respecta termenele stabilite la articolul LAW.SURR.95 [Termene și proceduri pentru decizia de executare a mandatului de arestare].

Criteriile în raport de care curtea de apel competentă va decide în caz de concurs de cereri referitoare la predarea persoanei căutate (conflict între un mandat european de arestare și un mandat de arestare pentru aceeași persoană sau conflict între un mandat de arestare și o cerere de extrădare prezentată de o țară terță) sunt aceleași cu cele stipulate în art. 16 din Decizia-cadru, față de care nu sunt aduse modificări, afară de inserarea referirii la mandatul de arestare emis în baza Acordului de cooperare, acesta fiind pe o poziție de egalitate juridică cu mandatul european de arestare.

Astfel, în cazul în care două sau mai multe state au emis un mandat european de arestare sau un mandat de arestare pentru aceeași persoană, autoritatea judiciară de executare decide care mandat de arestare trebuie executat, ținând seama în mod corespunzător de toate circumstanțele, în special, de gravitatea relativă a infracțiunilor și de locul săvârșirii acestora, de datele respective ale mandatelor de arestare sau mandatelor europene de arestare, de scopul emiterii mandatelor - urmărirea penală sau executarea unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate -, precum și de obligațiile legale ale statelor membre care decurg din dreptul Uniunii în ceea ce privește, în special, principiul libertății de circulație și principiul nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate [Articolul LAW.SURR.94 alin. (1)].

În cazul unui conflict între un mandat de arestare și o cerere de extrădare prezentată de o țară terță, decizia de acordare a priorității fie mandatului de arestare, fie cererii de extrădare este luată de autoritatea competentă a statului de executare, luând în considerare în mod corespunzător toate circumstanțele, în special cele prevăzute mai sus, precum și cele menționate de convenția aplicabilă [Articolul LAW.SURR.94 alin. (3)].

Un mandat de arestare se soluționează și se execută în regim de urgență. În cazul în care persoana căutată consimte la predare, decizia definitivă privind executarea mandatului de arestare se ia în zece zile de la data exprimării consimțământului. În celelalte cazuri, decizia definitivă privind executarea mandatului de arestare se ia în 60 de zile de la data arestării persoanei căutate. În cazuri particulare, atunci când mandatul de arestare nu poate fi executat în termenele prevăzute la alineatele (2) sau (3), autoritatea judiciară de executare informează de îndată autoritatea judiciară emitentă despre aceasta, indicând motivele întârzierii. Într-un astfel de caz, termenele pot fi prelungite cu 30 de zile suplimentare. Cât timp autoritatea judiciară de executare nu ia o decizie definitivă privind executarea mandatului de arestare, aceasta se va asigura că sunt îndeplinite condițiile materiale necesare unei predări efective a persoanei. Orice refuz de a executa un mandat de arestare trebuie să fie motivat [Articolul LAW.SURR.95].

Autoritatea judiciară de executare notifică de îndată autorității judiciare emitente decizia privind modul în care urmează să se dea curs mandatului de arestare [Articolul LAW.SURR.100].

După ce a decis executarea mandatului de arestare, autoritatea judiciară de executare poate să amâne predarea persoanei căutate, pentru ca aceasta să poată fi urmărită penal în statul de executare sau, dacă a fost deja condamnată, pentru a putea executa, pe teritoriul statului de executare, o pedeapsă la care a fost condamnată pentru săvârșirea unei alte fapte decât cea prevăzută de mandatul de arestare [Articolul LAW.SURR.102 alin. (1)].

În loc să amâne predarea, autoritatea judiciară de executare poate preda temporar statului emitent persoana căutată, în condiții care urmează a fi stabilite de

comun acord de autoritatea judiciară de executare și autoritatea judiciară emitentă. Acordul se face în scris, iar toate autoritățile statului emitent sunt obligate să respecte condițiile acestuia [Articolul LAW.SURR.102 alin. (2)].

IX. Concluzii

Am încercat să prezentăm în cuprinsul prezentului studiu principalele elemente de noutate reglementate în cuprinsul Acordului de cooperare, într-o abordare comparativă cu textul Deciziei-cadru. Am observat că noul Acord de cooperare a statuat măsuri suplimentare, pe care autoritățile judiciare implicate în procedura de predare trebuie să le urmărească atât la momentul emiterii mandatului de arestare, cât și la momentul punerii sale în executare.

Este firesc să ne întrebăm dacă noile regulile referitoare la dubla incriminare, proporționalitate sau naționalitate vor reprezenta pași firești în dezvoltarea instrumentelor de cooperare cu statele terțe, beneficiind de progresul realizat de mandatul european de arestare în materia predării, sau își vor dovedi limitele și lipsa de eficiență în atingerea obiectivului principal urmărit, prin impunerea unor bariere suplimentare în calea predării persoanelor căutate.

Inevitabil, un răspuns urmează să îl ofere autoritățile judiciare implicate în procedurile de predare, care, suntem siguri, vor încerca să asigure un echilibru între protecția juridică a drepturilor persoanelor căutate și eficiența noilor mandate de arestare emise în baza Acordului de cooperare, iar soluțiile găsite de acestea vor servi drept bază pentru îmbunătățirea noului sistem de predare.

Bibliografie

- Schütze, Robert, *Dreptul constituțional al Uniunii Europene*, Ed. Universitară, București, 2012;
- Manualul pentru emiteria și executarea unui mandat european de arestare, elaborat de Comisia Europeană;
- Note of European Union Agency for Criminal Justice Cooperation, *Judicial cooperation in criminal matters between European Union and the United Kingdom from 1 January 2021*.